

Beestjes op de Historische begraafplaats Groenesteeg

Datum: 16 april 2024
Plaats: Historische begraafplaats Groenesteeg Leiden
Organisatie: Taxonexpeditions (You can be Darwin too)
Specialisten: Menno Schilthuizen: Naturalis – kevers en slakken
Anthonie van Peursen: Vrijwilliger bij Naturalis – slakken (vooral zoetwaterslakken)
Paul Beuk: Natuurhistorisch Museum Maastricht – vliegen en muggen
Peter Koomen: Natuurmuseum Fryslân in Leeuwarden –spinnen
Jan Wieringa: Naturalis – kevers, krekels, sprinkhanen, kakkerlakken en oorwormen
Maaïke de Voogd: Naturalis – pissebedden, duizendpoten, miljoenpoten, hooiwagens en pseudoscorpionen

TAXONEXPEDITIONS
You can be Darwin too

Expeditie Singelpark is een wetenschappelijk onderzoek van Taxon Foundation naar de biodiversiteit van het Leidse Singelpark. Het Singelpark is ontstaan door een wandelroute te maken langs de oude singels die lopen rond de oude binnenstad van Leiden. De Historische begraafplaats Groenesteeg ligt tegen het singelpark aan. Door het gevarieerde karakter van de verschillende gebieden (begraafplaatsen, traditionele parken, de Hortus botanicus, speelplaatsen, hondenveldjes, etc.) is te verwachten dat de biodiversiteit hoog is, maar voor een groot deel is deze nog niet onderzocht. Zo zijn de ongewervelde dieren (die gezamenlijk meer dan de helft van de biodiversiteit herbergen) nog grotendeels onbekend.

In dit project voert Taxon Foundation samen met lokale buurtbewoners en scholieren inventarisaties uit van de biodiversiteit in delen van het Singelpark. Daarbij richten ze zich met name op de minder in het oog springende flora en fauna. Denk aan kleine diertjes, spinnen, slakken, pissebedden, mossen en korstmossen, en andere organismen die meestal niet worden opgemerkt. Ze zetten hiervoor een veldlaboratorium op met buisjes, petrishaaltjes, netten en microscopen waarmee de vondsten bekeken en verwerkt kunnen worden. Onder begeleiding de experts leren de deelnemers hoe en waar ze de diertjes, mossen en korstmossen kunnen vinden en helpen hen met het op naam brengen ervan.

Op dinsdag 16 april 09:30 uur was het zover. 's Ochtends waren er 9 vrijwilligers voor het ochtendprogramma en 12 vrijwilligers voor het middagprogramma. Er werd eerst door Menno Schilthuizen uitgelegd welke hulpmiddelen je kunt gebruiken bij dit veldonderzoek. Daarna werd een uur lang naar allerlei ongewervelde beestjes gezocht. Die werden in buisjes verzameld. Door Maaïke de Voogd werden ook aasvallen op het knekelveld geplaatst. Deze speciale vallen blijven enkele weken staan en om de paar dagen gecontroleerd of er beestjes inzitten. Menno Schilthuizen plaatste een speciale tent om insecten, die vooral in de schemer vliegen, te vangen. Dit gebeurde achter op vak F.

Met de ochtendvangst gingen de deelnemers naar de aula. Daar werden de slakken, spinnen, pissebedden en andere insecten verdeeld over de specialisten. Ook werd er gevraagd of er deelnemers waren die bezwaar maakten om de beestjes te doden. Zou dat het geval zijn, dan werden die beestjes later weer teruggezet op de HBG. Alle andere beestjes werden gedood, gedetermineerd en vervolgens opgeslagen in Naturalis.

De vangst werd eerst onder de microscopen bekeken. Dat was al een kunst op zich. Neem bijvoorbeeld een spin. Om een spin onder de microscoop te kunnen bekijken moet hij of zij rustig blijven zitten. Dat doen spinnen niet. Die rennen rond in zo'n petrischaaltje. Om spinnen rustig te krijgen werden ze verdoofd doormiddel van "nagellakremover". Daarvoor werd in een doorzichtig bakje met heel fijn zand en remover de spin bedwelmd. Zo is deze spin goed te bestuderen onder de microscoop.

Na een gezamenlijke lunch gaat om 14:00 uur de tweede groep aan de slag. 's Middags werd, met gevaar om in de Zijlsingel te vallen, gevist (met een schepnet) op zoetwaterslakken. Ook hier werd na ruim een uur speuren de vondsten verdeeld en onder de microscoop bestudeerd. Er gaat een wereld voor menig een open. Wethouder Ashley North kwam langs en deed enthousiast mee.

Het onderzoek op de HBG is onderdeel van een groter onderzoek. Er komt een publicatie(s) van dit onderzoek, maar dat nog wel even duren voordat dit beschikbaar is.

